

**Friedrich
Ebert**
Stiftung

Militarii moldoveni fac repetiții pentru parada militară de Ziua Independenței de pe 27 august 2026. Sursa: Ministerul Apărării

August 2026

Amenințarea dronelor la gurile Dunării: miza comună a Republicii Moldova și României

Temele Ediției

- 1 - Vitalie Marinuța:
„Săgețile roșii îndreptate spre Republica Moldova nu au dispărut de pe hărțile militare rusești”
- 2 - Angela Grămadă:
Securitatea regională între drone și cereale
- 3 - Cristian Barna:
„Republica Moldova și România ar trebui să fie mult mai asertive și să înțeleagă că această tehnologie a dronelor este în continuă evoluție”
- 4 - Mihai Isac: „Republica Moldova, România și necesitatea unui scut regional anti-dronă”

Războiul Rusiei împotriva Ucrainei a transformat spațiul dintre Marea Neagră, Delta Dunării și sudul Republicii Moldova într-o zonă comună de risc, în care securitatea militară, infrastructura critică și stabilitatea economică nu mai pot fi analizate separat. În acest număr am inclus interviuri, analize și editoriale semnate de experți în securitate, care explică dinamica războiului cu drone, dar și dimensiunea economică a acestui îndelungat război de atriție din Ucraina.

Expertul în securitate Cristian Barna explică de ce incursiunile dronelor rusești trebuie privite prin logica „ariei de negare” și de ce România și Republica Moldova au nevoie de o apărare multistratificată: detectare, bruiaj, sisteme antidronă, interceptori și, doar în ultimă instanță, aviație de luptă. El pledează, de asemenea, pentru dezvoltarea producției locale, finanțată prin SAFE și bazată inclusiv pe cooperarea și tehnologia ucraineană.

În editorialul său, jurnalistul și analistul Mihai Isac arată că Republica Moldova nu mai este doar vecină cu războiul, ci

face parte din spațiul afectat direct de acesta. După zeci de incidente aeriene, Chișinăul are nevoie de o arhitectură antidronă integrată într-un sistem regional, de reguli clare de intervenție și de capacități proprii în domenii precum senzorii, software-ul și dronele interceptoare.

Fostul ministru al Apărării Vitalie Marinuța avertizează că intențiile strategice ale Rusiei față de Republica Moldova nu au dispărut, iar principala vulnerabilitate rămâne lipsa mijloacelor efective de neutralizare a dronelor. El propune dezvoltarea unui sistem comun România–Republica Moldova–Ucraina, în cadrul căruia Chișinăul ar putea contribui prin capacitățile sale în domeniul IT, electronicii și comunicațiilor.

Expertă în politică de securitate Angela Grămadă leagă amenințarea dronelor de exporturile de cereale, porturile Reni și Giurgiulești și controlul rutelor economice regionale. Analiza sa arată cum Rusia combină presiunea militară, amenințările publice și dezinformarea pentru a slăbi cooperarea trilaterală și a alimenta tensiunile interne.

Știri pe scurt:

Depozitul militar de la Cobasna, din regiunea transnistreană, ar mai conține aproximativ 14.000 de tone de muniții, potrivit datelor prezentate de Serviciul de Informații și Securitate, analizate de Europa Liberă. Este una dintre rarele evaluări oficiale făcute publice de Chișinău asupra arsenalului din stânga Nistrului, unde continuă să fie staționate ilegal și trupe rusești, ce au fost prezentate într-un studiu pe 21 august, la Chișinău.

***

O nouă rută terestră pentru exportul cerealelor ucrainene, prin Republica Moldova și România către Portul Constanța, este analizată ca alternativă la traseele vulnerabile din Marea Neagră. Proiectul sporește importanța strategică a infrastructurii moldovenești, dar și riscurile generate de atacurile rusești asupra coridoarelor logistice ale Ucrainei, relatează Economica.net

***

Chișinăul nu s-a alăturat unui nou pachet de măsuri restrictive europene împotriva Belarusului, în timp ce opt state din afara UE au decis să se alinieze sancțiunilor Bruxelles-ului. Decizia readuce în discuție gradul de aliniere a politicii externe moldovenești la cea europeană, într-un moment în care Republica Moldova negociază aderarea la UE.

„Săgețile roșii îndreptate spre Republica Moldova nu au dispărut de pe hărțile militare rusești”

Vitalie Marinuța, Fostul ministru al Apărării și general în rezervă
Foto: Jurnal TV

Fostul ministru al Apărării și generalul în rezervă Vitalie Marinuța a oferit un interviu pentru Buletinul de politică externă al FES/APE, în care a vorbit despre principalele amenințări de securitate cu care se confruntă în prezent Republica Moldova. Dronele rusești reprezintă o amenințare directă pentru Republica Moldova, iar Chișinăul trebuie să treacă de la simpla detectare a acestora la dezvoltarea unei capacități efective de interceptare, afirmă Vitalie Marinuța. În acest context, fostul ministru al Apărării propune dezvoltarea, împreună cu România și Ucraina, a unui sistem regional de drone și de apărare antidronă.

Președinta Maia Sandu a declarat recent că unele drone ajung accidental pe teritoriul Republicii Moldova, în timp ce altele ar fi trimise intenționat, lucru care poate fi stabilit inclusiv în baza traiectoriei lor. După survolul din 16 august și explozia aparatului de zbor de la Talmază, considerați că Rusia testează în mod deliberat capacitatea radarelor, timpul de reacție și voința politică a autorităților de la Chișinău? Ce indicatori tehnici ar putea demonstra că o astfel de incursiune a fost intenționată?

În primul rând, trebuie să înțelegem cu toții că dronele rusești reprezintă o amenințare directă pentru Republica Moldova. Nu doar prin posibilitatea pătrunderii sau prăbușirii lor pe teritoriul nostru, ci și prin faptul că atacurile rusești asupra infrastructurii ucrainene de la Dunăre și asupra rutelor de export creează un risc permanent pentru spațiul aerian atât al Republicii Moldova, cât și al României.

În al doilea rând, trebuie să înțelegem că intenția Rusiei de a ajunge în Republica Moldova, conturată încă de la începutul fazei active a invaziei ruse asupra Ucrainei, în 2022 – mai exact, prin acele săgeți roșii îndreptate spre Republica Moldova – nu a dispărut de pe hărțile militare rusești.

În acest context, odată ce Republica Moldova a conștientizat pericolul cu care se confruntă și a introdus în documentele sale strategice necesitatea dezvoltării sectorului național de apărare, Rusia nu poate rămâne indiferentă. Moscova își extinde capacitățile de atac și, desigur, testează și capacitățile noastre de apărare.

În aceste condiții, cred că trebuie să înțelegem că, până la încheierea războiului din Ucraina, ne vom confrunta permanent cu astfel de situații. Prin urmare, trebuie să ne dezvoltăm și noi capacitățile de reacție rapidă la dronele rusești care pătrund în spațiul nostru aerian.

Coridoarele de export, ținte pentru Federația Rusă

În contextul în care ne aflăm într-o perioadă propice pentru exportul cerealelor ucrainene, inclusiv prin utilizarea infrastructurii feroviare și portuare a Republicii Moldova, credeți că Rusia ar putea fi tentată să recurgă la incursiuni neautorizate cu drone în spațiul aerian al Republicii Moldova sau chiar al României?

Exporturile de cereale ucrainene sunt deosebit de importante nu doar pentru Ucraina, ci și pentru o mare parte a lumii. În condițiile date, România și Republica Moldova sunt o parte foarte importantă a coridoarelor prin care Ucraina își menține legăturile comerciale, în primul rând cu Europa.

Prin urmare, aceste coridoare vor fi ținte pentru Federația Rusă, dar, totodată, trebuie să înțelegem că ele trebuie protejate foarte bine. Protejarea acestor coridoare devine o problemă de securitate nu doar a Republicii Moldova sau a României, ci o problemă regională.

Nu putem să separăm securitatea economică a Ucrainei de securitatea militară a Ucrainei. În contextul dat, cred că exact așa trebuie să percepem și securitatea economică a României și a Republicii Moldova, și anume împreună cu securitatea militară.

Aceste pericole din partea Rusiei vor persista, iar scenariul luării în colimator a acestor ținte este unul real. Vorbim despre atacarea coridoarelor de export al cerealelor ucrainene atât în Republica Moldova, cât și, de ce nu, în România. Vedem că

deja unele drone cad și în România. În contextul dat, cooperarea regională în acest sens este imperativă.

Vulnerabilități și soluții

Ministrul Apărării, Anatolie Nosatîi, afirmă că acțiunile militare ale Rusiei împotriva Ucrainei reprezintă o amenințare directă pentru Republica Moldova. Unde se află însă principala vulnerabilitate a țării: în capacitatea de detectare și identificare a dronelor, în lanțul de comandă, în cadrul legislativ care permite intervenția sau în lipsa mijloacelor efective de doborâre a acestora?

Cred că cea mai mare vulnerabilitate este, totuși, lipsa mijloacelor de a doborî și de a nimici aceste drone. În momentul de față, vedem că legislația a fost ajustată necesităților actuale de securitate ale Republicii Moldova.

Vedem că, în ultimii ani, au fost investite destul de multe resurse financiare în procurarea mijloacelor de depistare a acestor drone. Avem și unele mijloace de nimicire, dar sunt destul de puține și nu sunt diversificate. În acest context, un sistem eficient de apărare antiaeriană ar trebui, desigur, să fie structurat din mijloace de depistare, detectare și mijloace de nimicire a dronelor.

Cred că, în următorii ani, trebuie să investim și în mijloace de nimicire a unor astfel de aparate de zbor. Observăm că dronele sunt la ordinea zilei, ele au devenit una dintre cele mai folosite arme. Astfel, acele discuții despre dezvoltarea sistemelor antidronă ar trebui să fie nu doar discuții, ci să aibă și o aplicabilitate practică, atât în Republica Moldova, cât și în România.

Probabil, împreună ar trebui să ne gândim și să implementăm un sistem regional – Ucraina, Republica Moldova și România – de dezvoltare atât a dronelor, cât și a sistemelor antidronă.

Contribuție prin IT, software, electronică și comunicații

Președinta Maia Sandu a cerut modificarea legislației pentru ca Republica Moldova să poată produce drone interceptoare, inclusiv prin parteneriate public-private și atragerea investițiilor străine. Cât de realist este ca Republica Moldova să dezvolte de la zero o asemenea industrie și ce ar trebui să producă în primul rând: drone interceptoare, sisteme de bruiaj, senzori, programe de

dirijare sau componente destinate producătorilor regionali?

Consider că, atunci când există voință politică, lucrurile se mișcă destul de repede. Avem destule exemple de lucruri care nu s-au mișcat ani întregi, așa cum sunt și investițiile în securitate și apărare. În 30 și ceva de ani nu s-a investit aproape deloc. Acum vedem că, în ultimii doi-trei ani, dacă există voință politică, se fac investiții semnificative în aceste domenii.

Legislația Republicii Moldova ar putea fi schimbată destul de repede și, în contextul dat, cred că Republica Moldova nu ar trebui să se avânte singură în dezvoltarea întregului complex de drone și sisteme antidronă. Noi trebuie să cooperăm regional în acest sens, împreună cu Ucraina și România. Ucraina are experiența necesară, România are acces la tehnologia NATO.

Noi avem specialiști foarte buni în IT. Astfel, Republica Moldova poate contribui la o astfel de inițiativă regională de apărare prin cercetare, dezvoltare de software, electronică și comunicații. Putem realiza astfel de produse și componente, dar avem și alte posibilități. Astfel, vom putea fi cu toții mai puternici și mai eficienți în regiune.

Măsuri defensive de răspuns

Uniunea Europeană a aprobat 120 de milioane de euro pentru achiziționarea de către Republica Moldova a unui sistem de apărare antiaeriană cu rază medie. Ce poate proteja, în mod realist, un asemenea sistem: Chișinăul, aeroportul, centralele electrice sau anumite sectoare de frontieră? Și cât de eficient ar fi să folosim rachete antiaeriene costisitoare împotriva unor drone relativ ieftine, fără o apărare stratificată care să includă bruiaj, tunuri și drone interceptoare?

Nu cred că este eficient pentru noi să cumpărăm doar un radar. Eu nu cunosc planurile concrete ale Ministerului Apărării, dar Republica Moldova ar trebui să aibă cel puțin cinci-șase radare pentru interceptarea țintelor la altitudini medii și înalte. Avem nevoie de un sistem complex de depistare, detectare și nimicire. Cred că, fără aceste mijloace, chiar dacă investim o sumă mare, nu vom avea eficiența necesară.

În prezent, vedem că este mult mai important nu doar să avem rachete sol-aer împotriva acestor aparate de zbor, ci și un sistem complex de nimicire. Asta înseamnă că dronele străine ar putea fi doborâte și cu sisteme mai puțin costisitoare. Repet, avem nevoie să investim într-un sistem antidronă. O dronă de câteva zeci de mii de dolari

nu trebuie să fie doborâtă cu o rachetă de câteva sute de mii de dolari. Așadar, trebuie să fim isteți și să gândim cu un pas sau doi înaintea timpurilor actuale.

Practic, avem toate premisele pentru a o face, fiindcă Ucraina deja, în cadrul războiului pe care îl duce, implementează aceste lucruri, iar NATO a preluat experiența Ucrainei și o dezvoltă în laboratoarele sale de cercetare.

Pe acest fundal, dat fiind faptul că Republica Moldova are o cooperare foarte bună atât cu Ucraina, cât și cu România, putem să diminuăm costurile și să sporim eficiența utilizării banilor care sunt alocați de partenerii noștri, tocmai pentru ca acești bani să fie folosiți eficient, pentru binele cetățenilor Republicii Moldova.

Trecere de la vorbe la fapte

România și Ucraina dezvoltă deja un proiect comun de producere a dronelor, pentru care Bucureștiul intenționează să aloce aproximativ 200 de milioane de euro prin mecanismul european SAFE. Poate Republica Moldova să intre într-un asemenea parteneriat regional, contribuind cu producție de componente, software, testare sau pregătirea operatorilor? Ce acorduri concrete ar trebui semnate cu România și Ucraina pentru ca această cooperare să devină o capacitate reală de apărare, nu doar o declarație politică?

Din punctul meu de vedere, în primul rând, România și Ucraina ar trebui cât mai repede să treacă de la vorbe la fapte. Deocamdată se vorbește destul de mult despre începerea producției de drone, dar aceasta încă nu a început.

Sper foarte mult ca acest proces să înceapă, totuși, cât mai repede posibil. Pentru Republica Moldova este destul de dificil să acceseze aceste fonduri SAFE ale UE, dar avem o cooperare foarte bună cu România și Ucraina. Prin semnarea unor acorduri de cooperare bilaterală în acest domeniu, dar și prin dezvoltarea acelei declarații comune trilaterale de anul trecut, de la Cernăuți, dintre Republica Moldova, Ucraina și România, putem avansa.

Cred că, în condițiile actuale și în conformitate cu situația de securitate, Uniunea Europeană și partenerii noștri vor permite ca inclusiv Republica Moldova, care nu este stat NATO, dar este stat candidat la aderarea la Uniunea Europeană, la fel ca Ucraina, să fie parte componentă a acestui program de apărare, cu toate beneficiile aferente.

Vă mulțumim!

Securitatea regională între drone și cereale

Analiză de Angela Grămadă,
directoarea think tank-ului Experts
for Security and Global Affairs
(ESGA)

Exportul de cereale ucrainene este una din cele mai sensibile teme ale războiului rus împotriva Ucrainei. Pe lângă acea componentă umanitară, de aprovizionare cu cereale a statelor din lumea a treia, în curs de dezvoltare, sau state cu care țara vecină avea deja semnate contracte de vânzare, subiectul este parte a negocierilor dintre Kiev și Moscova și asta deoarece include și o componentă extrem de importantă: aprovizionarea cu resurse financiare a bugetului de stat al Ucrainei. Este bine cunoscut faptul că asistența financiară pe care o acordă partenerii externi ai Kievului nu poate fi folosită pentru achiziția de muniție, iar în aceste condiții resursele rezultate prin impozite și taxe de la agenții economici interni rămân a fi esențiale pentru a asigura nevoile armatei. Asigurarea funcționării economiei naționale este o prioritate strategică, iar eforturile întreprinse nu sunt doar despre conexiuni comerciale, dar și despre diplomatie economică activă.

Pe 9 august 2026, Iuri Pilipson, directorul celui de-al Doilea Department European al MAE rus, într-un interviu acordat agenției TASS, a acuzat România că intervine și susține Ucraina prin recenta achiziție a Portului Giurgiulești din Republica Moldova. Mai simplu spus, România facilitează asistență militară prin acest obiectiv de infrastructură economică. Acest lucru o transformă într-o țintă a acțiunilor Moscovei, care încearcă să sfideze pozițiile strategice ale României în regiune. De la declarațiile „apreciative” la atacurile ruse asupra mai multor obiective strategice din apropierea frontierei româno-ucrainene sau româno-moldovenești a trecut foarte puțin timp. În aceeași perioadă, drone care au căzut în apropierea frontierelor ucrainene, românești sau moldovenești au afectat sau au pus în pericol activitatea Portului. În urma impactului mai multe terenuri cu vegetație din Republica Moldova au luat foc și a fost nevoie de intervenția autorităților de resort pentru a diminua impactul.

În apropierea Portului Internațional Giurgiulești, achiziționat recent de România, se află Portul din Reni, care după extinderea războiului nu a redevenit doar funcțional, dar și obiectiv strategic. Prin el, partea ucraineană a asigurat o parte din exportul de cereale ucrainene. Acest lucru l-a transformat în țintă a atacurilor ruse. Alte drone au afectat buna funcționare a mai multor puncte de trecere a frontierei dintre Ucraina și

Angela Grămadă. Foto: Facebook

Republica Moldova, iar în România acest tip de muniție a devenit o amenințare constantă. Atât autoritățile de la Chișinău, cât și cele de la București au acuzat Federația Rusă de încălcarea frontierelor, atac intenționat și atentat la adresa securității naționale. Cu toate acestea, există câteva particularități sau diferențe care necesită o mai bună explicație.

Securitatea are valențe diferite

Atât pentru Republica Moldova, cât și pentru România încălcarea frontierelor naționale și atacurile tot mai frecvente cu drone rusești amplifică riscurile de securitate. Nu este un simplu război hibrid care să se deruleze în spațiul informațional sau prin afectarea bunei funcționări a instituțiilor democratice. Este o provocare directă. Deocamdată, nu există victime umane, dar pericolele sunt din ce în ce mai evidente pentru populația din zonele afectate. Prin atacurile consistente împotriva Ucrainei, Rusia încalcă integritatea teritorială a acesteia. Mai mult, ajunge și în teritoriile naționale ale statelor vecine.

Declarațiile pe care le fac anumiți politicieni sau oficiali ruși, în care acuză partenerii Ucrainei că susțin un „regim ilegal la Kiev”, nu trebuie să fie interpretate doar ca simple ieșiri publice cu audiență internă. Ele trebuie să fie apreciate drept amenințări voalate la adresa securității naționale ale partenerilor Ucrainei și care vor fi urmate de acțiuni concrete.

Asemenea strategii implică răspuns diplomatic ferm și vigilent pentru a nu lăsa spațiu pentru interpretare sau îngrijorare în rândul cetățenilor, dar și pentru a descuraja orice extindere a agresiunii ruse în regiune. Atât România, cât și Republica Moldova au condamnat agresiunea rusă împotriva Ucrainei, dar au condamnat și modul în care Moscova atentează la adresa propriilor lor securității naționale, inclusiv a perspectivei de cooperare economică sau de dezvoltare a infrastructurii logistice și energetice a acestora.

Așadar, noul context de securitate a impus un anumit tip de răspuns și comportament diplomatic și politic. Dacă în privința discursurilor există divergențe în rândul elitelor politice, atunci partea tehnică a cooperării, între instituții publice sau de apărare, este mult mai coerentă și mai logică: trilaterală România – Ucraina – Republica Moldova, lansată încă înainte de războiul extins, oferă platforma necesară pentru avansarea unor proiecte de infrastructură importante pentru reconstrucția post-război a Ucrainei.

Beneficii reciproce

Abordarea este ușor diferită față de începutul cooperării, dar se înscrie în logica beneficiilor reciproce. România avansează argumente pentru un loc deosebit pentru Chișinău în aceste inițiative, nu doar de traducător, dar și de conectare a unor oportunități, facilitator al tranzitului de bunuri și servicii, a infrastructurii necesare pentru refacerea economică a țării vecine. Și opinia publică este pregătită prin publicarea constantă a noilor dimensiuni ale cooperării în cadrul aceleiași trilaterale, ridicată acum la nivel de șefi de stat (începând cu august 2025). Moscovei, însă, nu îi convine ca Ucraina să aibă un dialog constructiv cu vecinii sau cu partenerii occidentali și acționează în sensul suprimării acestei interacțiuni.

Atacurile tot mai dese sau declarațiile abuzive ale oficialilor ruși au obiective bine ținute: descurajarea inițiativelor de cooperare, zgomot informațional și manipularea adevărului în scop de propagandă. Astfel, dronele și amenințările pe care acestea le produc direct asupra securității provoacă zgomotul necesar, iar oportunitățile economice concrete sunt incluse în campanii de dezinformare, abil manipulate pentru a certa cetățenii cu decidenții guvernamentali. Dacă România a trecut prin asemenea tipuri de fracturi

informaționale, prin asigurarea tranzitului de cereale ucrainene prin teritoriul său, atunci Republica Moldova a obținut acest „privilegiu” de țință mai recent.

Comunicare mai eficientă

Protestele fermierilor care cer explicații autorităților de la Chișinău pentru cele mai recente decizii de a facilita tranzitul de cereale ucrainene, folosind infrastructura căilor ferate naționale ale Republicii Moldova, descriu foarte bine nu doar provocările pe care aceștia le anticipează pentru propria producție. O asemenea decizie trebuia să fie însoțită de o comunicare mai eficientă, mai ales că experiența statelor vecine ale Ucrainei a arătat cum poate evolua reacția publică.

Totuși, trebuie să fie apreciate și eforturile de dialog întreprinse cu reprezentanții agricultorilor, chiar dacă nu a fost atins încă un consens și o formulă de garanții concretă. În acest moment, discuțiile evoluează și poate ar putea fi util pentru autoritățile guvernamentale de la Chișinău să detalieze partea tehnică a soluțiilor întreprinse de autoritățile române în anii precedenți, astfel încât impactul asupra producătorilor români să fie minim. Mecanismul de garanții pentru producătorii români a fost apreciat ca fiind unul dintre cele mai eficiente în regiune.

Vulnerabilitățile interne ale statelor vecine Ucrainei sunt explorate eficient de Rusia, dar ține de autoritățile guvernamentale naționale ale Republicii Moldova și ale României să găsească soluțiile potrivite și coeziunea internă necesară pentru a minimiza impactul negativ al acțiunilor forțelor externe în interior. În cazul dat, forțele externe au origine rusă.

Pentru Republica Moldova marea provocare o va constitui găsirea acelor opțiuni interne care să-i asigure coeziunea cu publicul intern afectat de război și să evite diminuarea solidarității exprimate împotriva agresiunii ruse în Ucraina. Pentru România, provocarea o constituie reafirmarea statutului său de actor important pentru mai multe proiecte de cooperare regională: Uniunea Europeană sau Alianța Nord-Atlantică. Acest statut nu prevede afișarea de ezitări sau de promovarea unei lipse de coeziune între diferiți actori interni. Acțiunea instituțiilor publice trebuie să găsească sprijin în voința politică.

„Republica Moldova și România ar trebui să fie mult mai asertive și să înțeleagă că această tehnologie a dronelor este în continuă evoluție”

Cristian Barna, expert în securitate, a oferit un interviu pentru Buletinul de Politică Externă FES/APE, în care am discutat despre provocările regionale de securitate generate de dronele rusești care pătrund neautorizat în spațiile aeriene ale Republicii Moldova și României. Dronele rusești care ajung în spațiul aerian al României și al Republicii Moldova nu reprezintă, deocamdată, atacuri deliberate împotriva celor două state, consideră Cristian Barna. Expertul explică vulnerabilitățile Republicii Moldova și ale României și arată cum ar trebui construită o apărare multistratificată, de la detectare și bruiaj până la drone interceptoare și avioane F-16. Vă invităm să citiți interviul integral în rândurile de mai jos..

Cristian Barna, expert în securitate
Foto: Facebook

Rusia operează în „aria negării”

Cât de serioasă este, în prezent, amenințarea reprezentată de dronele rusești pentru România și Republica Moldova și ce scenarii ar trebui luate în calcul din partea Rusiei: incursiuni accidentale, acțiuni menite să testeze reacția sistemelor de apărare sau atacuri deliberate asupra unor obiective strategice?

În momentul de față, eu cred că putem exclude ideea unor atacuri deliberate din partea Rusiei, dintr-un motiv foarte simplu. În primul rând, complicațiile la nivel diplomatic ar fi foarte mari, chiar dacă ar fi vorba despre Republica Moldova, cu atât mai mult dacă ar fi vorba despre România. Dacă ar fi să vorbim despre atacuri deliberate, care ar putea fi demonstrate printr-o anumită traiectorie, prin înregistrările radar și printr-o amprentă care să indice o agresiune directă, acestea ar putea genera foarte multe probleme în plan diplomatic și în relațiile internaționale.

Cred că Rusia nu își asumă, în momentul de față, o asemenea acțiune. Nu cred că este momentul în

care Rusia vrea să facă acest lucru. Este posibil ca Moscova să-și dorească, la un moment dat, acest lucru, dar nu cred că acel moment este acum.

Cred că tot ceea ce se poate contabiliza intră în categoria atacurilor la adresa infrastructurii critice ucrainene și a eventualelor elemente care se află în acea arie a negării. Aria negării ar însemna ceva de genul: „N-am fost noi. Au fost elemente de bruiaj, de război electronic ucrainean, care au făcut ca dronele să se rătăcească deasupra Republicii Moldova sau deasupra României”.

Rusia ar putea să spună clar: „Noi ne atacăm dușmanul, iar dacă, din întâmplare, considerați voi, Republica Moldova și România, că acele elemente au venit să vă testeze vigilența, de fapt, ele sunt consecința războiului electronic sau a altor impedimente generate de acest război dintre noi și Ucraina”. Federația Rusă joacă în prezent acest joc.

Este evident, pe de altă parte, că zona României și a Republicii Moldova nu este una foarte sigură, în primul rând din cauza proximității teritoriale față de gurile Dunării. Gurile Dunării înseamnă această

zonă apropiată de Odesa, unde se află singurul port rămas suficient de puternic pentru a face diferența în privința veniturilor obținute de Ucraina din exporturile de cereale.

Mă refer aici la câștigul financiar care ajută efortul de război al Ucrainei. Cred că toate acestea au legătură între ele și se leagă într-un mod neplăcut sau nedorit pentru România și Republica Moldova. Aici vedem această capacitate exponențială de proiecție a distrugerilor din partea Federației Ruse.

Aceasta vizează reducerea capacității Ucrainei de a-și finanța războiul prin exportul de cereale, pe care Federația Rusă îl vede ca pe o contrapondere la capacitatea Ucrainei de a incapacita Rusia în Marea Neagră.

Știm cu toții că flota militară rusă a fost îndepărtată în mod semnificativ de portul Odesa, față de situația de acum câțiva ani, când exista o presiune extraordinară și aproape că doar minele marine mai țineau flota rusă la distanță de litoralul ucrainean, în zona Odesa.

În schimb, acum vedem că această acțiune ofensivă, combinată și multistratificată, desfășurată de Ucraina cu ajutorul dronelor, a reușit să îndepărteze această amenințare. Portul Odesa a reușit să redevină funcțional pentru exportul de cereale, atât cât este posibil în momentul de față, alături de porturile Reni și Ismail.

Două niveluri diferite de protecție aeriană

Ce vulnerabilități au România și Republica Moldova în detectarea și neutralizarea dronelor de mici dimensiuni, care zboară la altitudine joasă, și cât de bine sunt conectate sistemele lor de supraveghere și avertizare timpurie?

Aici trebuie să discutăm, în primul rând, despre tot ceea ce înseamnă protocol militar. Una este să discutăm despre un sistem integrat la nivelul NATO, din care România face parte, și despre *Eastern Sentry*, adică proiectul care vizează dezvoltarea capabilităților pentru apărarea împotriva dronelor și identificarea lor pe flancul sud-estic al NATO, și alta este să vorbim despre Republica Moldova și Ucraina, care nu fac parte din această ecuație. Așadar, aici vedem cele două dimensiuni.

În primul rând, este clară ideea capacității de a vedea ce se întâmplă la mică, medie sau mare înălțime. Aceasta vine la pachet cu ideea de a reuși și neutralizarea amenințării.

Știm că, în cazul României, au existat câteva elemente care pot fi trecute în categoria succeselor,

precum doborârea unor drone de către avioanele F-16 românești și, mai recent, de către un avion F-18 spaniol al Poliției Aeriene NATO, care a reușit să doboare o dronă săptămâna trecută.

România are capacitatea să vadă dronele și să riposteze. Faptul că ripostează într-un mod care ar putea fi considerat destul de costisitor în raport cu nivelul amenințării ține doar de o aritmetică foarte rigidă.

Nu poți contabiliza viețile unor oameni care ar putea fi afectați de explozia unei drone, așa cum s-a întâmplat recent la Galați, în România. Atunci este clar că orice interceptare a unei drone care pătrunde în spațiul aerian al României este un succes.

Apărarea multistratificată, de la detectare la neutralizare

Intervenția cu avioane F-16 este costisitoare și nu întotdeauna proporțională cu amenințarea. Cum ar trebui să arate o apărare multistratificată împotriva dronelor, de la război electronic și sisteme antidronă cu rază scurtă până la rachete, tunuri și drone interceptoare?

Cred că ați dat deja răspunsul. Exact așa ar trebui să arate. Este evident că noi – România, Republica Moldova sau Ucraina – nu trebuie să inventăm apa caldă în momentul de față.

Vedem că tot ceea ce înseamnă apărarea antidronă ar trebui să însemne, în primul rând, niște ochi și niște urechi foarte vigilente.

Ceea ce am văzut și în cazul Republicii Moldova este o declarație foarte sinceră a ministrului Apărării, Anatolie Nosatfi, care spunea: „Nu suntem capabili să asigurăm o monitorizare 100% a spațiului aerian al Republicii Moldova în privința eventualelor drone care pot fi reperate sau care pot exploda în spațiul aerian ori pe teritoriul Republicii Moldova”.

Vedem această declarație, care vorbește despre prima etapă, cea de monitorizare și identificare. După aceasta ar urma o etapă foarte importantă, cea de anihilare a amenințării, adică de doborâre a dronelor.

Singurul succes pe care îl aduce în discuție NATO în apărarea flancului estic este doborârea unor drone de către avioanele de luptă. Este bine că există această capacitate, dar este o formă costisitoare.

Tot ceea ce înseamnă această apărare multistratificată presupune, cum bine ați spus, identificarea și interceptarea dronelor, până la doborârea acestora, într-o logică foarte clară. Stratificarea înseamnă exact acest lucru: angajăm mai întâi drona cu instrumente ieftine și ajungem, în cele din urmă, la elementul cel mai costisitor. Totul este raportat

și la capacitatea dronei de a penetra spațiul aerian suveran al unei țări.

De la sistemele Gepard la dronele interceptoare

România are sistemele Gepard, care nu sunt neapărat cele mai performante pentru doborârea dronelor, dar sunt sisteme antiaeriene. Ajungem apoi la varianta sistemelor antidronă. Vedem deja că Ucraina este inovatoare în acest domeniu și reușește să aibă un succes destul de mare în anihilarea amenințării reprezentate de drone.

Această apărare multistratificată ar trebui să însemne, în primul rând, capacitatea de a vedea, în timp real, că vine amenințarea. Doi la mână, să poți să angajezi și să anihilezi drona.

Acest concept multistratificat înseamnă capacitatea de a ataca acea dronă pe diverse niveluri de angajare. De exemplu, trag cu sistemele Gepard, dar nu reușesc să dobor drona. Apoi ridic de la sol un sistem antidronă, adică o altă dronă care să doboare drona inamică. Dacă nici acest lucru nu reușește, ridic de la sol un avion F-16 și așa mai departe.

Deci, cam aceasta este ideea de multistratificare. Întrebarea care se pune este când, cum și cu ce viteză se completează aceste straturi lipsă în gestionarea amenințărilor cu drone, provenite fie în mod direct, prin aceste tentative de testare a spațiului aerian, fie doar ca daune colaterale ale atacurilor asupra țărilor ucrainene.

România și Republica Moldova, între importuri și producție locală

Are România capacitatea de a dezvolta rapid o industrie competitivă de producție a dronelor și a sistemelor antidronă sau riscă să rămână dependentă de importuri? Ce credeți despre acest subiect și în cazul Republicii Moldova? În plus, ce rol ar trebui să aibă companiile private, industria de stat, universitățile și parteneriatele cu Ucraina?

Mă aflu printre analiștii militari care se întreabă în privința oportunității pe care o are România prin acei bani alocați de Uniunea Europeană în cadrul programului SAFE. Este vorba despre bani pentru construirea unei fabrici de drone cu tehnologie ucraineană pe teritoriul României.

În acest caz, s-a trecut de la ideea unei achiziții individuale la o achiziție comună. Achiziția comună înseamnă, evident, cooperarea cu alte state

europene sau cu state precum Ucraina, care este și ea inclusă între statele ce pot beneficia de aceste sume.

Și atunci este evidentă întrebarea pe care ne-o punem cu toții când vedem aceste drone care plutesc în derivă deasupra Mării Negre și sunt detonate sau interceptate în aer de avioanele F-16 ori F-18: vor exista și soluții mai puțin costisitoare și mult mai eficiente, cum ar fi intervenția unui sistem antidronă?

În România, toată lumea se întreabă dacă vor exista asemenea soluții. Și atunci, automat, gândurile merg spre această finanțare, despre care știm cu toții că există în programul SAFE: 200 de milioane de euro. Acești bani sunt prevăzuți pentru construirea unei asemenea fabrici de drone în România, cu tehnologie ucraineană.

Această investiție a fost anunțată încă din august anul trecut de Denis Șmigal, care pe atunci era ministrul ucrainean al Apărării, într-o discuție cu ministrul român al Apărării de la acea dată, Ionuț Moșteanu. Acesta nu a confirmat atunci declarația de presă, dar ulterior, în septembrie, ministrul de Externe al României a spus că există o asemenea inițiativă și deja nu mai era un secret.

Cum ar trebui folosite fondurile europene prin instrumentul SAFE pentru ca România să nu cumpere doar echipamente din exterior, ci să obțină transfer de tehnologie, linii locale de producție, mentenanță și capacitatea de a adapta rapid sistemele la noile amenințări?

Ne-am bucurat când am aflat că România, prin achiziții individuale în cadrul programului SAFE, a cumpărat 34 de drone din Germania. Acestea vor ajunge în România anul viitor, probabil cel târziu la începutul anului 2028, și ar putea face parte dintr-un sistem multistratificat de apărare antidronă.

Nu ne dorim să ajungem la sfârșitul exercițiului bugetar din 2030 al programului SAFE al Uniunii Europene, în condițiile în care se discută despre achiziții colective prin SAFE, și abia atunci să auzim că această fabrică are un viitor sau are deja un prezent în România.

În ceea ce privește Republica Moldova, am salutat cu foarte mare bucurie declarația președintei Maia Sandu, care spunea luna trecută că actualul cadru legislativ din Republica Moldova nu permite asemenea investiții în apărarea antidronă, dar că acesta va fi modificat.

Dânsa vorbea despre faptul că Republica Moldova trebuie să profite de expertiza existentă în această zonă în alte state europene. Ea a explicat că legislația actuală a Republicii Moldova trebuie

modificată astfel încât să permită investiții public-private în fabricarea sistemelor antidronă.

Și în România există, în momentul de față, câteva inițiative private pentru construirea unor sisteme antidronă care ar putea fi eficiente, dar care nu sunt încă luate în calcul în cadrul unor parteneriate public-private.

Răspunsul foarte scurt, după această pledoarie, este că atât România, cât și Republica Moldova ar trebui să fie mult mai asertive și să înțeleagă că această tehnologie a dronelor este în continuă evoluție. Ar trebui să profităm la maximum de ceea ce ni se poate oferi în momentul de față și să fim capabili să alocăm fonduri suplimentare, dacă este necesar.

În cazul României ar trebui să existe, de asemenea, o schimbare a cadrului legislativ, iar în cazul Republicii Moldova, și o alocare de fonduri care să permită dezvoltarea unei apărări antidronă de tip dronă-contra-dronă, astfel încât aceasta să devină eficientă.

Delta Dunării, Neptun Deep și miza strategică a portului Giurgiulești

Care ar trebui să fie prioritățile concrete ale României în următorii doi-trei ani pentru protejarea Deltei Dunării, a porturilor, bazelor militare și infrastructurii energetice? Cum poate fi inclusă Republica Moldova într-o arhitectură regională de apărare antidronă, în special în ceea ce privește investiția românească din zona portului Giurgiulești, fără a încălca statutul de neutralitate al Republicii Moldova?

Aici aș încerca să separ răspunsul în două sau chiar în trei părți. Discuția despre Delta Dunării aș transpune-o mai degrabă în zona interesului strategic. Interesul strategic înseamnă proximitatea acestor brațe ale Dunării și capacitatea lor de a fi niște vase comunicante pentru tot ceea ce înseamnă Ucraina, România și transportul de cereale.

Dar, bineînțeles, înseamnă și alte lucruri care se pot întâmpla acolo în ceea ce privește apărarea efectivă a zonei. Mă refer atât la partea românească, cât și la cea ucraineană.

Din acest punct de vedere, cred că, atunci când vorbim despre Delta Dunării, nu trebuie să ne gândim doar la un ecosistem, la biodiversitate sau la o rezervație naturală, ci mai ales la brațele Dunării aflate în proximitatea Deltei, care au valențe de comunicație, de vase comunicante și de transport. Aici cred că se face diferența.

Datorită acestei capacități de a funcționa ca vase comunicante dinspre Dunăre spre Marea Neagră și invers, ele reprezintă o țintă pentru Federația Rusă. Ca atare, trebuie protejate atât brațele Dunării, cât și comunitățile din proximitate – în primul rând oamenii care trăiesc acolo, apoi, evident, ecosistemul și mediul înconjurător. Acest lucru ar trebui să devină o prioritate pentru statul român.

În al doilea rând, în ceea ce privește securitatea la Marea Neagră, trebuie protejat perimetrul Neptun Deep. Știm că zona economică exclusivă a României din Marea Neagră nu intră sub incidența Articolului 5 al NATO.

Nu este niciun secret că, în aceeași declarație, șeful Armatei Române a spus că armata ar trebui să facă mai mult aici și că se bazează foarte mult pe acea misiune trilaterală cu Bulgaria și Turcia, care inițial a fost o misiune de deminare în Marea Neagră. După summitul NATO de la Ankara, această misiune și-a extins competențele și asupra protecției infrastructurii critice submarine, și nu numai, din Marea Neagră.

În ceea ce privește această dimensiune, eu cred că Armata Română trebuie să înțeleagă că acolo trebuie reconfigurate proiecția și capacitatea de descurajare, în primul rând. Mai precis, trebuie să descurajezi un inamic precum Federația Rusă să aibă vreo inițiativă de a ataca.

Este vorba despre zone strategice sau despre infrastructură critică, precum platforma de exploatare Neptun Deep, conducta cu o lungime de 160 de kilometri care leagă platforma de litoralul românesc, cablurile electrice submarine sau cablurile de internet submarine care traversează Marea Neagră.

Orice vulnerabilitate identificată de Federația Rusă în acest sens poate fi exploatată într-un război hibrid, fie sub forma unui atac direct, fie prin devierea unor drone în zonă, care să periclitizeze tot ceea ce înseamnă proiecția intereselor tale acolo. Nu poți să nu reacționezi. Fie o faci prin descurajare, fie prin alocarea unor capacități de reacție.

Având în vedere discuția despre Articolul 5 al NATO, este clar că aceste capacități trebuie să aparțină Armatei Române. Armata Română trebuie să demonstreze că are capacitatea de a-și proteja aceste interese.

În ceea ce privește portul Giurgiulești, aici este o discuție foarte laborioasă. În primul rând, România are la portul Giurgiulești, din Republica Moldova, doar un contract semnat de o companie maritimă care, chiar dacă este o companie românească de stat, rămâne un actor comercial.

Așadar, nu poți identifica acea companie maritimă neapărat cu statul român. Mai ales că acolo există

doar un contract de operare a portului Giurgiulești, nu un contract de posesie a portului. Diferența este foarte mare. Mai precis, nu poți cumpăra teritoriul național al altui stat.

România nu putea să cumpere teritoriul național al unității administrativ-teritoriale Giurgiulești, pe teritoriul căreia se află portul. Și aici există o discuție amplă despre dreptul internațional și toate convențiile subsecvente.

Portul Giurgiulești este o investiție românească pe teritoriul Republicii Moldova, dar este doar o investiție cu capital românesc de stat. Asta nu înseamnă neapărat și o protecție militară implicită.

Dacă ne uităm la geografia locului, putem spune că portul Giurgiulești are o importanță strategică extraordinară de mare. Toate discuțiile, fie cele din partea rusă privind semnificația sa strategică, fie comunicarea Guvernului României potrivit căreia această achiziție a fost făcută de la Banca Europeană de Dezvoltare și poate contribui la reconstrucția Ucrainei sau poate ajuta la reunificarea economică a Republicii Moldova și a României, trebuie privite în contextul triangulației din această zonă foarte interesantă geografic: România, Ucraina și Republica Moldova.

Mai precis, dacă portul Giurgiulești reușește să preia o anumită relevanță strategică de la portul Reni, aflat în proximitate, atunci acesta poate juca și un alt rol, în afară de exportul de cereale.

Cred că, în acea zonă, este foarte important ca toate capacitățile de detectare, reacție și răspuns împotriva dronelor să se afle pe teritoriul statelor

riverane. De ce spun acest lucru? Pentru că portul Giurgiulești se află într-un unghi geografic foarte ascuțit.

Acest unghi foarte ascuțit se află pe teritoriul Republicii Moldova. Ca atare, dacă discutăm strict despre arhitectura sau topografia portului Giurgiulești, adică despre amprenta sa geografică, acesta trebuie protejat strict de către Republica Moldova.

Dar, dacă discutăm despre faptul că Republica Moldova are acolo o graniță într-un unghi foarte ascuțit, vedem că în dreapta se află Ucraina, iar în stânga România. Atunci, teoretic, dacă o amenințare la adresa portului Giurgiulești ar fi identificată și anihilată prin capacitățile de reacție și răspuns de pe teritoriul Ucrainei sau al României, portul ar fi protejat fără ca Republica Moldova să trebuiască să aloce resurse în acest sens.

Mai precis, dacă vezi amenințarea venind și o anihilezi pe teritoriul tău, fie că te numești Ucraina, fie România, odată anihilată, amenințarea nu va mai ajunge la destinație, chiar dacă destinația nu ar fi România sau Ucraina, ci portul Giurgiulești din Republica Moldova.

Ca să răspund mai scurt: dacă Ucraina și România au ochi, urechi și capacitatea de a distruge eventualele drone rusești care ar viza portul Giurgiulești și acționează de pe teritoriile lor naționale, atunci dreptul internațional ar fi respectat. Astfel, portul și-ar putea vedea de treabă fără să devină o țintă lovită explicit, nu doar vizată de Federația Rusă.

Vă mulțumim!

Republica Moldova, România și necesitatea unui scut regional anti-dronă

*Editorial de Mihai Isac,
analist politic și jurnalist TVR*

Republica Moldova nu mai este doar un stat aflat lângă frontul deschis de Rusia împotriva Ucrainei. A devenit parte a acestui front, un spațiu peste care trec, în care cad și uneori explodează drone folosite de Moscova. Președinția a anunțat că, între 24 februarie 2022 și 9 august 2026, au fost înregistrate 52 de incidente, dintre care 15 numai în 2026. La Crocmaz, o dronă-rachetă a explodat și a avariat gospodăria. Pe 20 august, un aparat preliminar identificat drept Shahed-136 a intrat dinspre regiunea Reni, a zburat spre Etulia și a fost monitorizat timp de șase minute înainte să revină în Ucraina.

Nu poate fi demonstrat că fiecare dronă care pătrunde în spațiul R. Moldova are drept țintă acest stat. Dar este demonstrabil faptul că Federația Rusă cunoaște consecințele atacurilor sale și acceptă repetarea încălcărilor. După zeci de incidente, devierile accidentale nu mai elimină răspunderea. Moscova exploatează și abaterea de la traseu, producând frică. Totodată obligă statul să consume resurse, testează instituțiile și urmărește dacă societatea ajunge să considere incursiunile o nouă normalitate.

Ofensiva dronelor este și una de cunoaștere.

Fiecare aparat arată unde este detectat, cât timp este urmărit, cine decide, cum sunt avertizate localitățile și unde apar golurile dintre armată, Poliția de Frontieră, aviația civilă și protecția civilă. Neutralitatea constituțională nu oprește o dronă, iar protestele diplomatice nu înlocuiesc mijloacele de detectare și neutralizare.

Apărare complexă

Republica Moldova are nevoie de o arhitectură națională anti-dronă, nu doar de un sistem spectaculos. Această arhitectură trebuie să facă

Mihai Isac,
Foto: Facebook

parte integrantă dintr-un sistem regional, în deplină colaborare cu statele partenere, atât de pe continentul european, cât și SUA ori Canada. Primul strat este detectarea. Vorbim radare pentru ținte mici și joase, senzori radio, acustici și electronici, posturi mobile și date primite de la instituțiile civile și parteneri. Al doilea este transmiterea în timp real informației într-un centru de comandă permanent, capabil să transforme rapid o urmă incertă într-o imagine operațională comună, inclusiv cu folosirea inteligenței artificiale.

Urmează procesul de decizie și intervenție. Legea trebuie să stabilească cine poate ordona bruiatul, devierea sau distrugerea unei drone, în ce condiții și cum sunt limitate riscurile pentru populație. Răspunsul trebuie adaptat țintei, inclusiv război electronic și falsificarea semnalului de navigație acolo unde este posibil. Totodată vorbim de drone-interceptor și sisteme ieftine împotriva aparatelor ieftine, dar și mijloace antiaeriene cu rază scurtă și medie pentru amenințările care nu pot fi oprite în alt mod. Folosirea sistemelor care folosesc resurse numeroase pentru a funcționa ori a munițiilor scumpe la fiecare incident ar însemna intrarea în jocul economic al agresorului.

Arhitectura de securitate trebuie să includă avertizarea populației, proceduri pentru localitățile de frontieră, protejarea centralelor, podurilor, aeroportului, depozitelor și comunicațiilor, precum și echipe care să securizeze și să examineze fragmentele. În august 2026, Guvernul a aprobat Programul de implementare a Strategiei Naționale de Apărare pentru 2026–2030. Acesta trebuie tradus în termene, responsabili, exerciții și capacități măsurabile.

Inteligența artificială poate accelera identificarea tipului de dronă, corelarea senzorilor și estimarea traseului. Decizia de folosire a forței trebuie însă să rămână sub control uman, cu reguli verificabile și posibilitatea auditării ulterioare.

Partenerii și SAFE

Chișinăul nu pornește de la zero. În iulie 2026, Uniunea Europeană a aprobat 120 de milioane de euro prin Instrumentul european pentru pace pentru un sistem antiaerian cu rază medie. Împreună cu măsurile precedente pentru supraveghere, comandă și apărare cu rază scurtă, sprijinul acordat R.Moldova prin acest instrument a ajuns la aproximativ 300 de milioane de euro.

Acest ajutor trebuie conectat la SAFE, instrumentul european de 150 de miliarde de euro pentru achiziții comune. SAFE nu oferă Chișinăului un împrumut direct, având în vedere că numai statele membre ale UE pot primi finanțare. Republica Moldova poate însă participa la achiziții comune, iar industria sa poate fi implicată în anumite proiecte. Domeniile eligibile includ drone, sisteme anti-dronă, apărare aeriană și antirachetă, inteligență artificială și război electronic.

Guvernul are nevoie de o celulă permanentă SAFE, cu reprezentanți ai Ministerului Apărării, Ministerului Economiei, Ministerului Infrastructurii, Autorității Aeronautice Civile, universităților și companiilor tehnologice, și nu numai. Aceasta trebuie să prezinte partenerilor o listă unică a necesităților din partea instituțiilor din R. Moldova. Vorbim de senzori, de dispozitive comandă-control, pentru bruiaj, interceptori, muniții, instruire, mentenanță și producție locală. Altfel, R. Moldova riscă să primească sisteme moderne, dar incompatibile, fără suficiente piese, operatori sau capacitate de reparație.

Ucraina oferă experiența operațională, iar statele UE pot furniza standarde, finanțare și acces industrial. Cooperarea trebuie să cuprindă schimb de date despre traiectorii, instruirea operatorilor și altor subunități de resort, exerciții și evaluarea comună a incidentelor. Donațiile pot rezolva o urgență imediată, dar interoperabilitatea și producția comună construiesc reziliență națională și regională.

Axa România - R.Moldova

Incidentul din 16 august a arătat că spațiul aerian al Republicii Moldova și cel al României formează, în fața dronelor rusești, același teatru de operațiuni. Un Shahed a traversat sudul Moldovei și a intrat apoi în România, unde a fost doborât de un F-18 spaniol aflat în serviciul de poliție aeriană. Informația despre țintă trebuie să circule mai repede decât ținta.

România are deja, aprobată prin SAFE, o finanțare de aproximativ 16,68 miliarde de euro și derulează proiecte pentru radare Ground Master 200, sisteme SHORAD-VSHORAD, mini-drone și producția regională de drone în cooperare cu Ucraina. Ministerul Apărării de la București a indicat și deschiderea unor proiecte către Republica Moldova. Comunitatea de afaceri din România și-a manifestat deja interesul pentru participarea la proiecte comune în domeniul apărării.

Cele două guverne, cu sprijinul statelor partenere, ar putea să adopte o foaie de parcurs anti-dronă, inclusiv protocoale de avertizare timpurie și schimb de date, exerciții în zona Prutului și a Dunării, instruirea operatorilor din R. Moldova în România, un centru regional de mentenanță, poligoane de testare și achiziții comune prin SAFE. Colaborarea nu ar transfera răspunderea apărării R. Moldova către România și nici nu ar extinde automat garanțiile NATO. Ar crea continuitate operațională între două state expuse acelorași trasee, prin respectarea statului de neutralitate a R. Moldova, încălcată de Federația Rusă de decenii.

Incluziune tehnologică

Republica Moldova are deja reguli pentru utilizarea civilă a dronelor, categorii de operațiuni și proceduri de autorizare, iar Autoritatea Aeronautică Civilă lucrează cu EUROCONTROL

la implementarea conceptului U-space. Este un început necesar, dar reglementarea zborurilor civile nu echivalează cu o politică pentru industria de drone și tehnologii cu dublă utilizare.

Statul trebuie să creeze un pachet legislativ pentru proiectarea, testarea, certificarea, producția, achiziția și exportul dronelor și sistemelor anti-dronă. Sunt necesare zone speciale de testare, proceduri rapide pentru proiecte-pilot, comenzi publice competitive, granturi pentru cercetare, reguli de securitate cibernetică și control al furnizorilor, protejarea proprietății intelectuale, verificarea investițiilor străine și controale stricte privind utilizatorul final.

Competențele IT locale pot fi orientate spre inteligența artificială, transferul datelor, navigație în condiții mai puțin prielnice, coordonarea dronelor-interceptor și mentenanță predictivă. AI-ul militar trebuie însoțit de controlul uman absolut asupra angajării țintelor, trasabilitatea deciziilor, reguli împotriva erorilor și atacurilor informatice.

Obiectivul nu este copierea dronelor rusești, ci crearea unui ecosistem defensiv și dual. Vorbim de companii, universități și instituții capabile să producă senzori, software, componente, interceptori și servicii de mentenanță utile și agriculturii, cartografierii ori intervențiilor de urgență. Republica Moldova nu-și poate permite să aștepte următoarea explozie pentru a descoperi încă o fisură. Un scut modern se construiește simultan din tehnologie, parteneriate, lege, industrie și încrederea că statul ne poate apăra.

Imprint

Editor

Friedrich-Ebert-Stiftung e. V. sucursala Chișinău (Moldova)
Strada Bucuresti 111, Chisinau, MD-2012, Republica Moldova
Web: <http://moldova.fes.de>
E-mail: fes.moldova@fes.de
Tel. +373 855830

Credit foto:

Pagina 1: Militarii moldoveni fac repetiții pentru parada militară de Ziua Independenței de pe 27 august 2026. Sursa: Ministerul Apărării

Pagina 2: Vitalie Marinuța. Foto: Jurnal TV

Pagina 5: Angela Grămadă. Foto: Facebook

Pagina 7: Cristian Barna. Foto: Facebook

Pagina 12: Mihai Isac. Foto: Facebook

Opiniile exprimate în această publicație nu reflectă neapărat punctul de vedere al Friedrich-Ebert-Stiftung e.V. (FES). Utilizarea comercială a materialelor publicate de FES nu este permisă fără acordul scris al FES. Publicațiile FES nu pot fi folosite în scopuri de campanie electorală.

August 2026

© Friedrich-Ebert-Stiftung e.V.

Mai multe publicații ale fundației Friedrich-Ebert pot fi găsite aici: ↗ www.fes.de/publikationen

Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) este o fundație politică social-democrată germană, scopurile căreia sunt promovarea principiilor și fundamentelor democrației, a păcii, înțelegerii și cooperării internaționale. FES își îndeplinește mandatul în spiritul democrației sociale, dedicându-se dezbaterii publice și găsirii, într-un mod transparent, de soluții social-democrate la problemele actuale și viitoare ale societății. Friedrich-Ebert-Stiftung activează în Republica Moldova din octombrie 2002.

Asociația pentru Politică Externă (APE) este o organizație neguvernamentală angajată în susținerea procesului de integrare a Republicii Moldova în Uniunea Europeană și facilitarea procesului de soluționare a problemei transnistrene în contextul europenizării țării. APE a fost constituită în toamna anului 2003 de un grup proeminent de experți locali, personalități publice, de foști oficiali guvernamentali și diplomați de rang înalt, toți fiind animați de dorința de a contribui cu bogata lor experiență și expertiză la formularea și promovarea de către Republica Moldova a unei politici externe coerente, credibile și eficiente.